

**Ansvarlig
Fremtid**

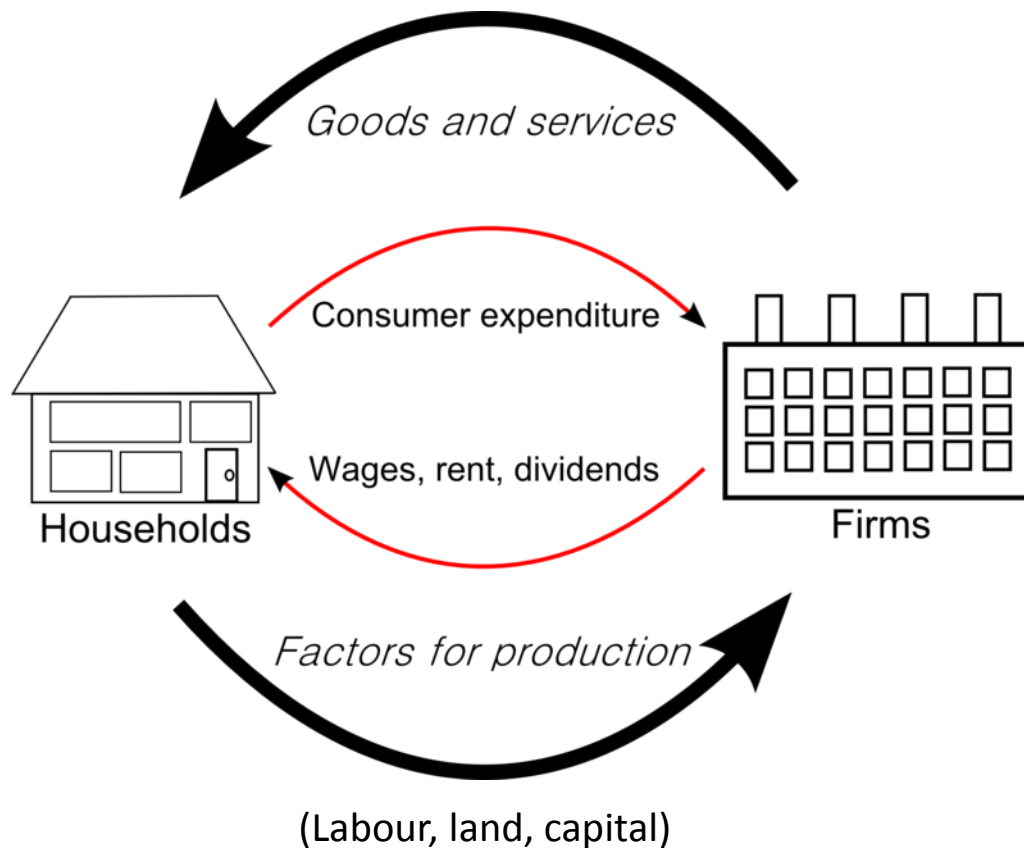
Hvordan kan du påvirke dit pensionselskab?

Cand.oecon Lars Jensen

Global Divestment Day

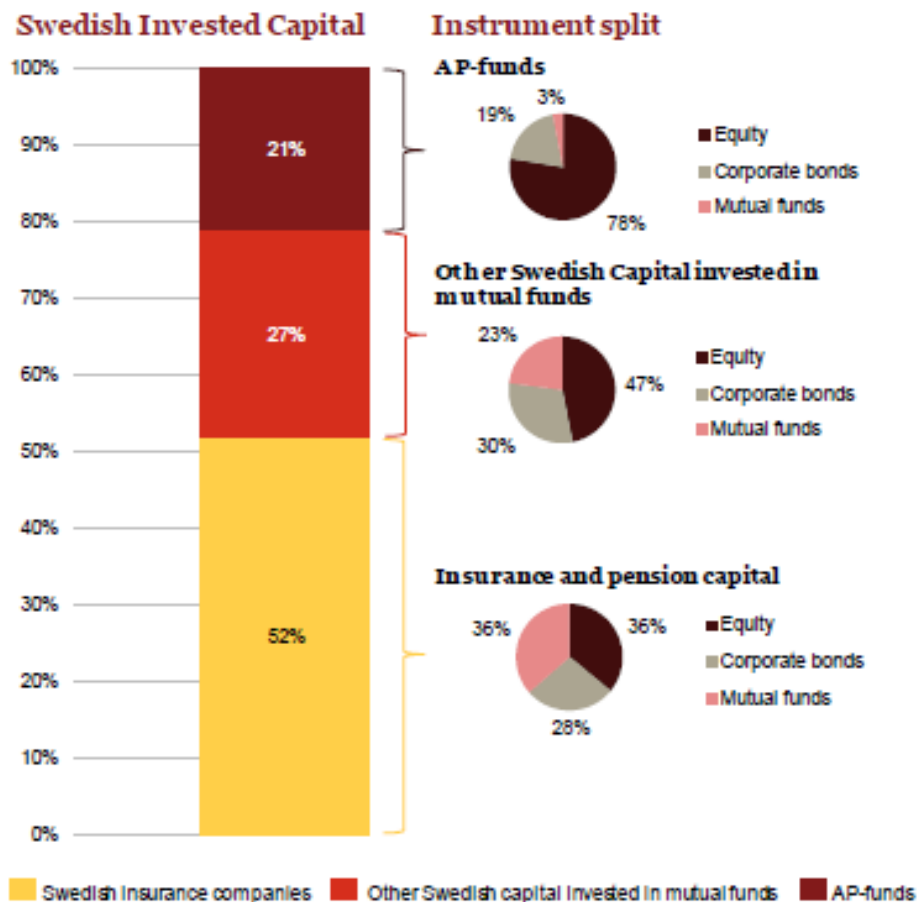
Domen 14. februar 2015

Første model i økonomibogen

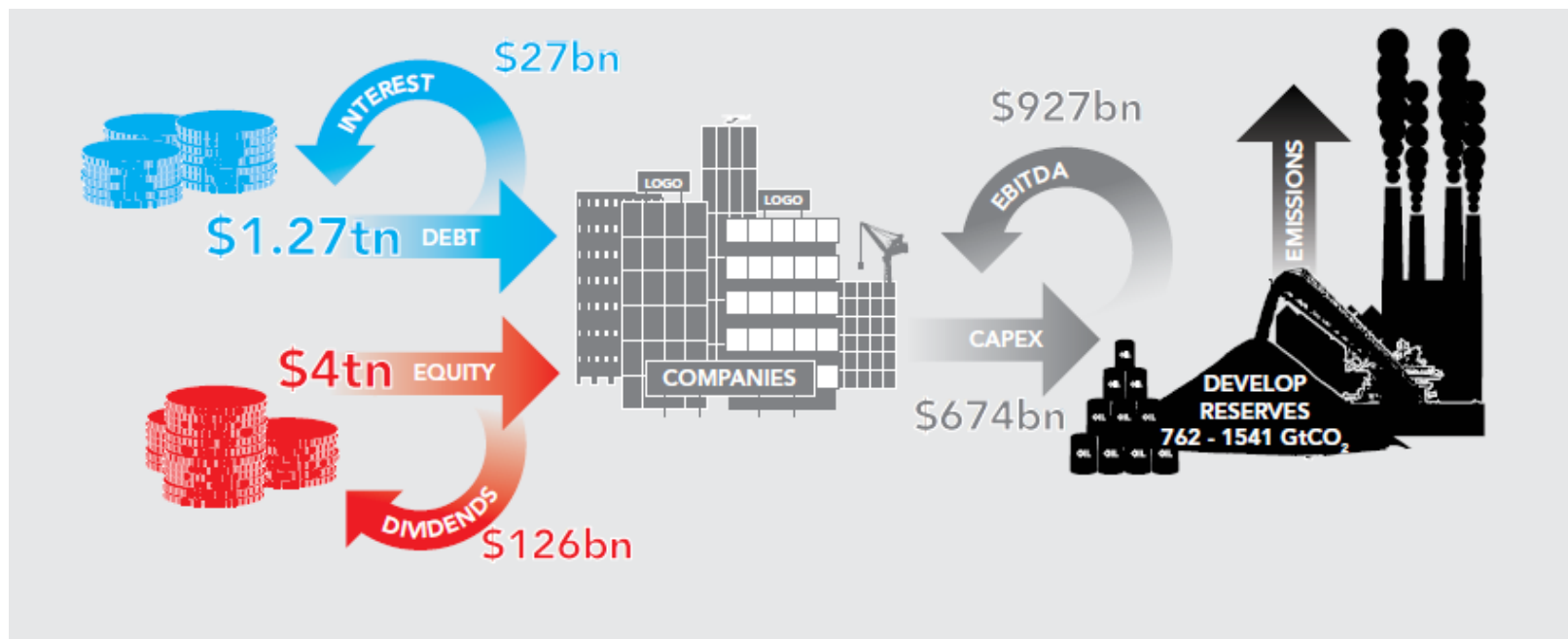

Swedish invested capital

We estimate that **SEK 4,000 bn** of capital is available to invest in energy across the world

Penge til huller i jorden

Divestment på selskabsniveau

DIVESTMENT THEORY OF CHANGE

The fossil fuel industry is both driving the climate crisis and strangling our democracy. By removing the industry's **social license to operate** - through a loud, widespread and diverse divestment movement that targets institutional **pillars of support** - we can help break the industry's political stranglehold. With its power weakened we can begin to shift the paradigm of fossil fuel dependency creating space for **just climate solutions**.

Divestment på projektniveau

Source: Goldman Sachs Global Investment Research. Annotated by Tom Randall/Bloomberg

Økonomisk stresstest

- Kendes fx fra Finanstilsynets tilsynsdiamant, der skal sikre finanssektoren imod en ny finanskris
- Løs definition: At gennemføre den *samme beregning* i den *samme økonomiske model* med forskellige parameterverdier.
- Et økonomisk scenarie er et sæt parameterverdier.
- I forhold til klima har udgiver den internationale energiorganisation IEA scenarier, hvor de vigtigste er
  - Business as usual (der løst svarer til 6 graders global opvarmning)
  - New policies (der løst svarer til 4 graders global opvarmning)
  - 450 ppm (der løst svarer til 2 graders global opvarmning)

Eksempel: stresstest på ændret benzinpris

- En økonomisk model siger, at når benzinpriser stiger, falder forbruget.
- En ofte anvendt parameter er 0,3 dvs. at stiger benzinprisen 1 pct. falder forbruget 0,3 pct.
- En beregning vil således vise, at stiger benzinprisen fra 8,87 til 10,23 vil forbruget falde 4,6 pct.
- En stresstest vil være at gennemføre samme beregning for 0,4. Her vil forbruget falde 6,1 pct.

Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC)

The investor voice on climate solutions

Formål: At skabe en platform for medlemssamarbejde i forbindelse med klima i forhold til offentlig politik, investeringspraksis og virksomhedsadfærd

Strategi:

1. Ændrede markedssignaler via politik

2. Bedre investeringspraksis

Danske medlemmer:

ATP, Nordea, PensionDanmark, PKA, SamPension, Unipension, JØP/DIP m. fl.

362 investorer, 24 milliarder USD

HOW WE CAN CONTRIBUTE

As institutional investors and consistent with our fiduciary duty to our beneficiaries, we will:

- **Work with policy makers** to support and inform their efforts to develop and implement policy measures that encourage capital deployment at scale to finance the transition to a low carbon economy and encourage investment in climate change adaptation.
- **Identify and evaluate low carbon investment opportunities** that meet our investment criteria and consider investment vehicles that invest in low carbon assets subject to our risk and return objectives.
- **Develop our capacity to assess the risks and opportunities** presented by climate change and climate policy to our investment portfolios, and integrate, where appropriate, this information into our investment decisions.
- **Work with the companies in which we invest** to ensure that they are minimising and disclosing the risks and maximising the opportunities presented by climate change and climate policy.
- **Continue to report** on the actions we have taken and the progress we have made in addressing climate risk and investing in areas such as renewable energy, energy efficiency and climate change adaptation.

Global Investor Statement on Climate Change, september 2014.

IIGCC m. fl. herunder Unipension, Nordea, PKA, PensionDanmark

IIGCC investorforsventninger

- Offentliggjort i december 2014 i forbindelse med Limatopmødet
- **Formål:** At sikre fornuftige forretningsstrategier understøtter en glat overgang til et energisystem med lavt CO₂ indhold
- **Metode:** “stressteste” olie- og gasselskabers forretningsmodeller

IIGCC Investorförv. internt

- **Ledelse:** Definer klart bestyrelses- og ledelsesprocesser, der sikrer tilstrækkelig overblik over klimaændringsrisiko og de strategiske konsekvenser af en overgang til lavt CO2 energisystem.
- **Strategi:** Integrer styring af klimaændringsrisiko og – muligheder i forretningsstrategien og vær sikker på, at forretningsmodellerne er robuste og modstandsdygtige over for en række scenarier for energiefterspørgsel. Det kan ske via passende stresstests.
- **Implementering:** Integrer ”stresstests” i kerneforretningsprocesser og investeringsbeslutninger

IIGCC Investorforv. eksternt

- **Transparens og offentliggørelse:** Offentliggør selskabets syn og svar på dets materielle klimaændringsrisici i årsrapporter og/eller på selskabets hjemmeside, herunder de nøgleantagelser, der er brugt.
- **Offentlig politik:** Gå i dialog med politikere og andre interessenter for at støtte omkostningseffektive foranstaltninger for at imødegå klimaændringsrisici og understøtte lav CO2 investeringer som dem der fremhæves *2014 Global Investor Statement on Climate Change*. Vær sikker på at der er bredt tilsyn og transparens med selskabets lobbyaktiviteter og politiske udgifter om dette emne og relaterede energi- og reguleringsområder.

Forslag på bordet

Jeg opfordrer mit pensionselskab

- *at arbejde aktivt for at afvikle investeringer i de 100 største kulselskaber inden udgangen af 2018*
- *at indgå og årligt dokumentere dialog med ejede olie- og gasselskaber om at afvikle deres investeringer i højrisikable udvindingsprojekter fx tjæresand og udvinding i Arktis*

Grundlag for forslag:

Orange: Divestment på selskabsniveau **Rød:** Divestment på projektniveau

Dialogen kan basere sig på finanstænketanken Carbon Trackers anbefalinger og brancheorganisationen IIGCCs forventninger fra investorerne til olie og gasselskaberne.

The background of the slide features a blue-tinted image of an industrial facility with several smokestacks emitting plumes of smoke. A large, semi-transparent white rectangular box is centered horizontally across the upper portion of the slide, containing the text 'Tak for opmærksomheden'.

Tak for opmærksomheden

IIGCCs forslag til politikerne

We, therefore, call on governments to:

- **Provide** stable, reliable and economically meaningful carbon pricing that helps redirect investment commensurate with the scale of the climate change challenge.
- **Strengthen** regulatory support for energy efficiency and renewable energy, where this is needed to facilitate deployment.
- **Support** innovation in and deployment of low carbon technologies, including financing clean energy research and development.
- **Develop** plans to phase out subsidies for fossil fuels.
- **Ensure** that national adaptation strategies are structured to deliver investment.
- **Consider** the effect of unintended constraints from financial regulations on investments in low carbon technologies and in climate resilience.

Global Investor Statement on Climate Change, september 2014.

IIGCC m. fl. herunder Unipension, Nordea, PKA, PensionDanmark